

The Snapper

På ett yttre plan handlar filmen om en ung kvinna och hennes relation till familjen, vänner och grannar i en förort till Dublin. Filmens nav är den unga kvinnan Sharons graviditet, i takt med att magen växer, förändras och fördjupas hennes relation till fadern och denna far – dotterrelation är också filmen centrum.

Åldersrekommendation:
Åk 9 / Gymnasiet

Filmhandledning av
Susanne Kocsis

Filmens handling

Som filmens titel *The Snapper*, oäkting, antyder, handlar filmen om ett oäkta barn. Den tjugoåriga Sharon Curley lever i en av de otaliga förorterna till Dublin. Tillsammans med mamma, pappa och fyra andra syskon trängs de samman i ett för oss typiskt engelskt hus med över och undervåning med tillhörande liten trädgård. Filmens ton anges redan i anslaget, en humoristisk distanserad dialog, där ironin står högt i kurs och förmodligen lockar flertalet åskådare till skratt trots det nog så allvarliga temat.

Redan i filmens början presenteras också filmens huvudkonflikt; Sharon är gravid och vägrar ange vem som är far till barnet.

Vid familjen Curleys köksbord berättar Sharon om sin situation och mamman och pappan reagerar väldigt olika. Mamman undrar relativt lugnt varför Sharon glömt bort att man bör använda preventivmedel. Pappan Dossie däremot är känslomässigt obehärskad han kräver skrikande att få veta vem som är far till barnet. När han levat ut sina känslor blir han trött och ömsint, samtalet vid köksbordet transformeras till en förfrågan, han vill att hans dotter ska följa sin pappa till puben.

Under filmens gång får vi veta att en äldre gift man som dessutom är far till en av Sharons väninnor, haft samlag med Sharon när de båda var

Sextryfferad dialog och vrålfnissi i "The Snapper" – som till slut blir en hyllning till familjen.

starkt berusade. Mr Burgess pratar vitt och brett om sin erövring. Då går Sharon hem till mr Burgess för att läsa lusen av honom. Rykten om den okände fadern börjar cirkulera i förorten och grannarnas reaktioner låter inte vänta på sig, Sharon möts av spott och spe. Men denna tuffa tjej klarar sig bra tack vare sin sociala förankring och pappans absoluta stöd. Vänninnorna och publiken är också mycket centralt i filmen igenom, flertalet scener utspelar sig i krogmiljö där tjejsnacket är vulgärt men uppfriskande. Filmen slutar med att kameran fryser bilden när Sharon sitter med sin baby med familjen omkring sig på BB. Slutet gott allting gott.

Före filmvisningen

Irland lever sen flertalet år i en konflikt mellan protestanter och katoliker, något som aldrig nämns i filmen. Låt eleverna gärna uppmärksamma detta faktum innan filmvisningen för att efter filmen diskutera detta.

Det kan vara lämpligt att innan filmens början kortfattat tala om det starka abortmotståndet på Irland. Eventuellt kan man ta upp det kända fallet med en sextonårig flicka som blev våldtagen av en i samhället uppsatt person, men som vägrades abort. Gör gärna eleverna uppmärksamma på kyrkans starka makt och inflytande och diskutera gärna efter filmen om de tyckte detta tema kom

fram i filmen och i så fall på vilket sätt.

Formspråk

Den engelske regissören Steven Frears arbetar filmen igenom med motsatserna trygghet och kaos. Med hjälp av bilden och ljudet kontrasterar Frears dessa teman.

Under förtexterna hör vi en speciell version av låten "Can't help falling in love with you." Musiken tonas ner och bilden av en teckning på en dörr med texten keep out blir synlig. Kameran gör en tilt ner och tittar in genom dörren där huvudrollsinnehavaren, Sharon står framför en spegel, hon vrider sig och tar sig för magen med båda händerna. I bakgrunden hörs upprörda röster som visar sig tillhöra två tonåringar. Medan de grälar börjar Sharon röra sig mot kameran ur bilden för att dyka upp igen. Vi följer hennes väg, från hennes rum på övervåningen till köket på nedre botten. Vi får här en rumslig beskrivning och en presentation av familjemedlemmarna. Under promenadens gång stannar kameran till vid två tillfällen, först tittar vi in i badrummet, där lillasystemen i familjen står och smetar in sitt ansikte med raklödder iklädd paraduniform. Andra gången kameran stannar upp är för att fånga Sharons ångestfyllda ansikte när hon står i trappan på väg mot köket och föräldrarna.

Formmässigt skapar regissören

kaos med hjälp av ickediegetiskt ljud, (dvs ljud som befinner sig utanför bilden) och en kamera som hela tiden är i rörelse.

★ *Försök att minnas hur kameran rör sig och hur ljudet används för att bygga upp stämningen av oro. Med vilka motsatser arbetar han för att förstärka känslan av kaos och vanmakt?*

Föreställ er ett annat ljud och bildspråk, byt t ex ut de grälände ungdomarna till lugna röster som bara anas i bakgrunden till Sharons oroliga ansiktsuttryck. Vad skulle det ge för förväntningar på fortsättningen av filmen?

Med denna sekvens av inledningen presenteras vi för temat kaos. I nästa sekvens av inledningsscenen sitter Sharon vid köksbordet med sin mor och far framför sig och berättar att hon är gravid. Fadern är den som grälar och bråkar, han är fokuserad både bild och ljudmässigt och han är också berättelsens centrum. Sharon vägrar att avslöja vem som är far till barnet trots faderns envisa frågor. Det slutar med att fadern frågar om inte Sharon skall följa med honom till puben på en öl. Redan här förstår vi som åskådare att deras relation bygger på närhet och förståelse.

★ *Prata gärna om köksscenen och de roller som fadern respektive modern intar. Hur verkar deras inbördes relationer?*

I samspelet med fadern på puben presenteras motsatsen till kaos, trygghet. Kring dessa två teman kretsar också filmen på olika nivåer.

★ *Anslaget i filmen är alltid väldigt viktigt, vad säger denna inledningsscen, vad tror ni att filmen kommer att handla om? Får vi i denna inledningsscen veta något om huvudrollsinnehavarna? Hur presenteras de?*

Sådan far sådan dotter

Redan i inledningen förstår vi att far och dotter har en speciell relation. Det är de två som går till puben för en gemensam öl och ett kompis-snack. Fadern talar om Sharon och hennes graviditet med sina pubkompisar med värme, han t o m slåss för hennes heder. Fadern lånar böcker på biblioteket för att ta reda på vad som händer i en kvinnas kropp under graviditeten, han vill t o m

Dotter & far i ett relationsdrama som speglar ett samhälle i förändring.

vara med vid förlossningen. Han har börjat reflektera över sin roll som pappa och make och vill få en andra chans. Sharon och faderns relation blir både stark och innerlig till följd av graviditeten.

★ *Fundera över deras förhållande. Är det vanligt att fäder är så beskyddande och omhändertagande? Vad finner fadern för nya insikter av denna erfarenhet? Hur brukar far-dotterrelationer se ut? Vilken är moderns roll?*

Klass och miljö

Sharons graviditet leder till konsekvenser för alla inblandade. Det hela är dock omgärdat av en bitsk humor som får oss att distansera oss från ämnet för att istället blicka djupare. Hela familjen blir utsatt för grannarnas spydiga kommentarer men det för dem bara närmre varandra. I en scen när Sharon är på väg hem möts hon av grannarnas glåpord. Hon biter ihop och går värdigt till sitt hus.

★ *Diskutera Sharons utsatta position i det lilla samhället. Har man rätt att moralisera över en annan människa? Varför säger inte Sharon något elakt tillbaka? På vilket sätt får Sharon stöd av sin familj? Har Sharons beteende något att göra med var hon är uppvuxen? Diskutera hur klass och miljö påverkar människors beteende.*

Sex och kvinnlig gemenskap

Sharon och hennes väninnor talar öppet och rätt hämningslöst om sex och relationer. Utgå från den första scenen på puben när Sharon och hennes väninnor är både vulgära mot varandra och en manlig servitör.

★ *Fundera och diskutera vad sexuell trakasserier innebär. Vad tror eleverna är vanligast, sexuella trakasserier mot män eller kvinnor?*

När Sharon berättar att hon är gravid får hon frågan om hon vill behå-

la barnet. Är detta trovärdigt när vi vet att Irland är det mest restriktiva landet i Europa när det gäller abort.

★ *Tror eleverna att det är vanligt att man som i filmen talar så öppet om sex och abort i det katolska Irland? Relatera gärna till vårt eget samhälle. Vilka krafter i det svenska samhället är emot abort och på vilka grunder?*

Graviditet och alkohol

I flera scener är Sharon på puben och dricker öl med sina tjejkompisar, dessa träffar slutar alltid med att de alla inklusive Sharon blir fulla. Under en av dessa pubrundor berättar Sharon att hon är gravid. Kvällen slutar med att Sharon ragglar hem och fnittrande går och lägger sig med hallucinationer.

★ *Diskutera, vad alkohol kan ha för effekt på fostret. Varför berusar Sharon sig? Välj en eller flera av frågeställningarna och låt eleverna komma med exempel ur verkliga livet för att på så sätt lyfta fram tematiken.*

Metod

En möjlighet för den som önskar att gå vidare är att utgå från något av filmens huvudteman; graviditet, relationer och sex eller far-dotterrelationer. Låt eleverna välja ett tema för att sedan skriva ett kort manus med dialog och rumsliga och ljudmässiga beskrivningar. De som inte kan eller vill skriva manus kan istället göra ett bildmanus utifrån ett tema med ca tolv bilder och tillhörande kort text.

PRODUKTIONSUPPGIFTER:

Irland 1993

Manus: Roddy Doyle

Regi: Stephen Frears

Foto: Oliver Stapleton

Klippning: Mick Audsley

I ROLLERNA:

Sharon – Tina Kellegher

Dessie – Colm Meaney

Kay – Ruth McCabe

George – Patrick Laffan

Jackie – Fionnula Murphy

TEKNISKA UPPGIFTER:

Speltid: 95 min

Format: Vidfilm

Ljudsystem: Dolby Stereo

Censur: Från 11 år

Svensk premiär: 5.11.1993

DISTRIBUTUON:

Sandrew, Box 5612, 11486
Stockholm Tel 08-762 17 00,
fax 08-10 38 50